

УДК 582.542.11

DOI: 10.37128/2707-5826-2019-4-7

**ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ
В ОЗЕЛЕНЕННІ ПАРКОВОЇ ЗОНИ
ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН РОДУ
HEMEROCALLIS L.**

Г.В. ПАНЦИРЕВА, канд. с.-г.
наук, старший викладач
Вінницький національний
аграрний університет

Перспективним завданням зеленого будівництва є поповнення кількісно-видового складу декоративних рослин з метою благоустрою ботанічних садів і парків, які є запорукою сучасного міського озеленення. Вивчено сучасний стан напрямів використання декоративно-цінних рослин роду *Heemerocallis* L. у зоні Поділля для визначення їх перспективності благоустрою паркової зони Вінницького національного аграрного університету. Розширення колекції однорічних квіткових рослин у зеленому будівництві завдяки збереженню їх генофонду дозволить дослідити добір інтродукованих видів, сортів та гібридів, пристосованих до умов зони вирощування із розробкою сучасних принципів їх використання в озелененні. За результатами досліджень існуючих та інтродукованих рослин лілійника гібридного (*Heemerocallis hybrida* hort.) на Вінниччину, запропоновано використання в озелененні сорти та гібриди даних рослин, що характеризуються високими критеріями за комплексом морфологічних та господарсько-біологічних ознак. Вивчено найбільш перспективні сорти закордонної селекції для створення колекції лілійників на базі архітектурно-експозиційної ділянки кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства факультету агрономії та лісівництва. Зведені рекомендації щодо використання перспективних культиварів лілійників закордонної селекції у зеленому будівництві з урахуванням їх біологічних та еколого-морфологічних особливостей. Досліджено, що вивчення сортової різноманітності лілійника гібридного дає змогу значно розширити знання про їх адаптаційні властивості та використання у різних напрямках квітникарства зони Поділля, а також у селекційній роботі. Визначено, що з науково-практичної точки зору досліджуваний колекційний фонд є перспективним для створення клумб, рабаток, груп на фоні газону, міксбордерів та є чудовим матеріалом для створення садових композицій. Доведено, що розширення варіантів сучасних декоративних композицій з їх участю надасть парковій зоні Вінницького НАУ більш ефектного вигляду.

Ключові слова: *Heemerocallis* L., сорт, гібрид, озеленення, інтродукція, варіанти використання.

Табл. 3. Літ. 13.

Постановка проблеми. У науково-дослідних установах, ботанічних садах, розсадниках, біостаціонарах та експозиціях інтродукцію рослин поєднують із системою комплексного застосування культурного ареалу через розширене відтворення за межі природного чи культурного ареалу і як ефективний засіб збереження їх генетичних ценозів та видопопуляцій [1]. Тому, найвагомішим завданням зеленого будівництва є поповнення кількісно-видового складу декоративних рослин з метою благоустрою ботанічних садів і парків, які є запорукою сучасного міського озеленення [1-2]. Насьогодні дані наукові дослідження є актуальними та обумовлені необхідністю інтродукції нових і малопоширених видів і сортів, гібридів квітникових культур з метою збагачення культурного біорізноманіття певного природно-історичного району перспективними видами, сортами, формами. Квіткові види природної флори відбираються з колекційних фондів та характеризуються високою декоративною цінністю у поєднанні із економічною доцільністю для введення їх в промислову культуру в природно-кліматичні умови зони Поділля.

Досліджуваним видам і сортам, гібридам роду *Hemerocallis* L. характерний науково-практичний інтерес, що особливо тісно обумовлений з їх адаптаційністю, витривалістю, яка визначає перспективність їх використання у зеленому будівництві. В умовах Вінниччини комплексне інтродукційне дослідження культиварів роду *Hemerocallis* L. світової селекції не проводилось, що вказує на важливість аналогічних науково-експериментальних досліджень з метою розширення колекції квітково-декоративних рослин у зеленому будівництві паркової зони Вінницького національного аграрного університету, а також для збереження їх генофонду, що дозволить дослідити добір інтродукованих видів, сортів та гібридів, пристосованих до умов зони вирощування із розробкою сучасних принципів їх використання в озелененні. У зв'язку із цим вивчення декоративно-цінних видів роду *Hemerocallis* L. в умовах Поділля є актуальним, перспективним та науковозначимим питанням. Щодо проблеми обмеженого використання видового та сортового різноманіття досліджуваної культури в озелененні міст зони Поділля свідчить той факт, що в озелененні м. Вінниця використано лише *Hemerocallis fulva* L. та *H. flava* L. [3]. Тому необхідність вивчення біологічних особливостей та адаптивних можливостей представників родового комплексу *Hemerocallis* в умовах зони Поділля є актуальним та науково-перспективним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В умовах ботанічного саду «Поділля» та паркової зони Вінницького національного аграрного університету щорічно поповнюється колекція декоративних рослин інтродукованими видами та сортами і гібридами, у тому числі і представниками роду *Hemerocallis* L.

За результатами досліджень Eico Uezu [4] лілійники мають значну екологічну пластичність, що підтверджується вирощуванням в інтродукційних центрах із різними природно-кліматичними умовами. Проте в декоративному садівництві квітникових композицій зони Поділля дане питання мало

досліджено та потребує більш детального вивчення [5]. Головною причиною незначного розповсюдження лілійників в озелененні населених місць є відсутність інформації про їхні еколого-біологічні особливості та декоративні властивості, технології вирощування та варіанти їх використання. Проте, інтродукція представників роду *Hemerocallis* L. в умовах ботанічного саду «Поділля» призведе до збереження біорізноманіття із залученням широкого асортименту квітничково-декоративних рослин у культуру.

Дослідження літературних джерел О.В. Мазур [2], В.М. Прокопчук [3], Eico Uezu [4], Fu Maogun Mao Linchun [5] показали, що представники роду *Hemerocallis* L. є практично-перспективними для використання в озелененні, а більшість з них характеризуються високим ступенем декоративності навіть без селекційних робіт. Проте, в Україні дані рослини використовують в озелененні міст недостатньо, загалом, – це сорти і невелика кількість загальновідомих видів, тоді як в природі існує багато видів, різноманітних за кольоровою гамою, формою та розмірами квіток, періодом цвітіння, іншими декоративними властивостями [6, 11].

Сорти та гібриди лілійника гібридного (*Hemerocallis hybrida* hort.) належать до найбільш перспективних декоративних культур. Їхня широка інтродукція та успішне застосування в озелененні значно стимулює селекційну роботу з цією культурою. Наслідком селекції лілійника є понад 87000 сортів, створених у всьому світі [1, 7].

Природні види та сучасні сорти роду *Hemerocallis* L. є перспективними для збагачення існуючого різноманіття декоративних рослин в Україні [8]. Але дана культура мало використовується в озелененні, через відносно короткий термін квітнування. В умовах Вінниччини, адаптаційні характеристики і декоративні показники дозволяють значно ширше залучати генофонд цього роду в практику озеленення територій зони Поділля України. Інтродукційне вивчення представників даного роду в колекційних фондах ботанічного саду «Поділля» та паркової зони Вінницького національного аграрного університету дозволило визначити види та сорти і гібриди, які досить успішно адаптувались до кліматичних та екологічних умов регіону. Численні природні та особливо гібридні сорти лілійників, представлені ще недостатньо в міському озелененні, хоча володіють значним декоративним потенціалом. Створено всі передумови для розширення бази їхнього різноманіття на основі ботанічних садів та садивного матеріалу місцевих розсадників [3, 9].

Мета роботи – дослідження біоморфологічних особливостей, декоративних якостей, особливостей розмноження та використання в озелененні колекційних фондів ботанічного саду «Поділля» та паркової зони Вінницького національного аграрного університету для збереження генофонду з метою розширення використання їх у декоративному садівництві.

Матеріал та методика досліджень. Об'єктом для досліджень були сорти та гібриди *Hemerocallis hybrida* hort. Експериментальні дослідження проводили

впродовж 2016-2019 рр. на базі паркової зони Вінницького національного аграрного університету. Ґрунтово-кліматичні умови зони дослідження сприятливі для вирощування досліджуваних рослин. У період опрацювання схем та постановки дослідів з випробування декоративних рослин та для аналізу їх результатів використовували положення теорії інтродукції рослин за результатами інтродукційного випробування декоративних рослин в умовах досліджуваної зони [10]. Для оцінки перспективності досліджуваних сортів та гібридів за основу було взято еколого-фітоценотичний метод О.О. Лаптева [12]. Системний добір та пошук варіантів використання рослин в озелененні проводили із врахуванням декоративних показників стійкості рослин до кліматичних умов та шкодочинних об'єктів [13].

Виклад основного матеріалу. Дослідження базувались на вивченні декоративного виду лілійника гібридного різних культиварів закордонної селекції (Abbount's Magic, Blizzard Bay, Dan Mahony, Flamboyant Eyes, Highland Lord, White Perfection, Fooled Me), які вирощувались на території паркової зони ВНАУ. Враховуючи біорізноманіття однорічних видів представників *Hemerocallis* L. за використанням, кольоровою гамою, морфометрією, формою декоративних елементів, а також їх значна кількість у культурі розвинених країн світу. Рослини роду Лілійник (*Hemerocallis*) – трав'янисті багаторічники. Раніше рід належав до родини лілійних (*Liliaceae* Juss.), зараз виділений у самостійну родину Hemerocallidaceae R. Br. [8]. Рід нараховує понад 25 видів [1-3], в Україні – 3 [4].

Проаналізувавши праці вітчизняних та світових науковців, таких як Крохмалю І.І., Матяшук-Гришко Р.К., Matsuoka, Ohwi, Matsuoka, Hotta, Liu, Ying, Cronquist, Chung, KangLee, Xiong, [1-6] описано природні ареали *Hemerocallis* L. (табл. 1). Встановлено, що центром походження лілійників є Південно-Східна Азія (Китай, Корея та Японія), Сибір та Далекий Схід [3, 6]. Представники родового комплексу трапляються в різноманітних біогеоценозах, як в умовах континентального клімату, так і в субтропічних районах. Окремі види розповсюджені в культурі далеко за межами своїх ареалів. Вони легко дичавіють і тому в деяких районах увійшли до складу флори як вторинні елементи. Найчастіше вони трапляються поблизу населених місць у європейській частині Росії [6-7], Західній Європі [2] та Північній Америці [3-4].

Враховуючи попередні інтродукційні дослідження багаторічних квітниково-декоративних видів лілійників, використано найбільш перспективний вид у ландшафтному дизайні та зеленому будівництві рослини, їх використання, як ландшафтних об'єктів в умовах сьогодення [1, 4-5]. Культивари лілійника гібридного (*Hemerocallis hybrida* hort.) відносять до перспективних квітниково-декоративних рослин завдяки широкій інтродукції та успішному застосуванню в декоративному садівництві. Результатом селекційної роботи є створення по всьому світі сортів та гібридів.

Вивчення біоморфологічних особливостей лілійника гібридного (*Hemerocallis hybrida* hort.) дозволило встановити, що особини деяких видів в

Таблиця 1

Природні ареали представників роду *Heimerocallis* L. та показники мінімальних температур їх природних місцезростань

№	Назва виду	Природний ареал виду	Мінімальні температури, °С
1	<i>H. flava</i>	Китай, Корея	-1,3-5,7°C
2	<i>H. fulva</i>	Далекий Схід, Сахалін	-0,8 +2,2 °С
3	<i>H. aurantiaca Baker</i>	європейська частина Росії	- 6,6-16,8°C
4	<i>H. dumortieri</i>	Далекий Схід	-1,3-5,7°C
5	<i>H. citrina Baroni</i>	Сибір, Сахалін	-0,8 +2,2 °С
6	<i>H. coreana Nakai</i>	Японія, Корея	-12,7-19,8°C
7	<i>H. darrowiana</i>	Монголія, Китай	-4,9-12,2°C
8	<i>H. nana Smith et Forrest</i>	Японія, Корея	-7,7-25 °С
9	<i>H. esculenta</i>	Далекий Схід, Сахалін	-0,8+2,2 °С
10	<i>H. yezoensis Hara</i>	Далекий Схід, північні райони Кореї та Китаю	-7,7 -25 °С
11	<i>H. minor</i>	Далекий Схід, Сахалін	-0,8+2,2 °С
12	<i>H. littorea Makino</i>	Далекий Схід, північні райони Кореї та Китаю	-7,7 -25 °С
13	<i>H. longituba Miq.</i>	Далекий Схід, північні райони Кореї та Китаю	-7,7 -25 °С
14	<i>H. lilioasphodelus L.</i>	Сибір, Далекий Схід, Сахалін	-0,8 +2,2 °С
15	<i>H. graminea Andr.</i>	Сибір, Далекий Схід, Сахалін, Монголія, Китай	-5,6-30,9°C
16	<i>H. maculata (Baroni) Nakai</i>	Росія	-5,6-20,6°C
17	<i>H. micrantha Nakai</i>	Західна Європа, Північна Америка	+20 +23 °С
18	<i>H. pedicellata</i>	Сибір, Далекий Схід	-0,8+2,2 °С
19	<i>H. exilis Satake</i>	північні райони Кореї	-7,7 -25 °С
20	<i>H. middendorffii,</i>	Сибір, Далекий Схід	-0,8 +2,2 °С

Примітка: Інформація наведена для роду, види якого використовуються в декоративному садівництві

Джерело сформовано на основі результатів досліджень[1-6]

умовах інтродукції відрізняються більшими розмірами і продуктивністю цвітіння, ніж у природних місцезростаннях (табл. 2).

Вивчивши біоморфологічні особливості, строки цвітіння та забарвлення квіток досліджуваних культиварів було запропоновано варіанти їх використання в озелененні присадибної ділянки (табл.3).

На основі отриманих результатів досліджень, встановлено, що інтродукований вид лінійника гібридного характеризується високою декоративністю, регулярним цвітінням та відмінним рівнем адаптації до природо-кліматичних умов Вінниччини, що дозволяє рекомендувати їх для використання в зеленому будівництві.

Представлені сорти та гібриди можна використовувати при створенні міксбордера, рослинних груп, а переважна їх більшість – на клумбах.

Таблиця 2

**Біоморфологічні особливості, період цвітіння та забарвлення квітки
декоративних представників *Heimerocallis hybrida hort.***

Назва сорту / гібриду	Життєва форма	Тип вегетації	Період цвітіння	Забарвлення квітки
Abbound`s Magic`	багаторічник	середньоранній	липень	рожеве
`Blizzard Bay`		пізній	вересень	біло-кремове
`Dan Mahony`		середньоранній	липень	рожеве
`Flamboyant Eyes`		середньоранній	липень	рожеве
`Highland Lord`		середній	липень- серпень	червоне
`White Perfection`		середньо- пізній	серпень	біле
`Fooled Me`		середньоранній	липень	помаранчеве

Примітка: * Інформація наведена для роду, види якого використовуються в декоративному садівництві.

Джерело сформовано на основі результатів власних досліджень.

Високорослі сорти та гібриди рекомендовано використовувати при створенні солітерів: Abbound`s Magic, Blizzard Bay, Highland Lord та White Perfection.

Таблиця 3

Варіанти використання декоративних представників *Heimerocallis hybrida hort.* в озелененні паркової зони Вінницького національного аграрного університету

Сорти / гібриди	Варіанти використання в озелененні та зеленому будівництві					
	Клумба	Міксбордер	Група	Солітер	Бордюр	Альпійська гірка
`Abbound`s Magic`	+	+	+	+	-	-
`Blizzard Bay`	+	+	+	+	-	-
`Dan Mahony`	+	+	+	+	+	+
`Flamboyant Eyes`	+	+	+	+	+	+
`Highland Lord`	+	+	+	+	-	-
`White Perfection`	+	+	+	+	-	-
`Fooled Me`	+	+	+	+	+	+

Примітка: * Інформація наведена для роду, види якого використовуються в декоративному садівництві.

Джерело сформовано на основі результатів власних досліджень.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Досліджені сорти та гібриди лілійника гібридного (*Heimerocallis hybrida hort.*), отримали високі оцінки за комплексом показників, що визначають їх декоративні, господарські та біологічні параметри. Досліджені культивари виявились добре пристосованими до природно-кліматичних умов Вінниччини і зарекомендували себе як цінні культури, що можуть поліпшити і збагатити асортимент квітниково-декоративних рослин для оформлення паркової зони та експозиційної ділянки ВНАУ.

Список використаної літератури

1. Крохмаль І.В. Інтродукція видів і сортів роду *Heimerocallis* L. у Донбас та перспективи їх використання у декоративному садівництві. Автореферат. Ялта, 2015, 22 с.
2. Мазур О.В. Оцінка сортотразків сої за комплексом цінних господарських ознак. Збірник наукових праць ВНАУ «Сільське господарство та лісівництво». 2019. №. 12. С. 98-115.
3. Прокопчук В.М. Підсумки первинного інтродукційного випробування декоративно-цінних видів родини ранникових. Матеріали III Міжнародної наукової конференції молодих дослідників 26-29 травня 2003 р. Біла Церква, 2003. С. 145-147.
4. Eico Uezu. Effects of *Heimerocallis* on sleep in mice. College of Education, University of the Ryukyus, Okinawa, Japan. Psychiatry and Clinical Neurosciences. 1998. V. 52 (2). P. 136-137.
5. Fu Maorun Mao Linchun. Research of the health efficacy and chemical constituents of daylily (*Heimerocallis fulva* L.). College of Biosystem Engineering and Food Science, Zhejiang University, Hangzhou 310029, China. Food and Fermentation Industries. 2006. V. 10.
6. Faizi S., Dar A., Siddiqi H., Naqvi S. Bioassay-guided isolation of antioxidant agents with analgesic properties from flowers of *Tagetes patula* [Text] Pharmaceutical Biology. 2011. Vol. 49. № 5. P. 516-525. Doi: 10.3109/ 13880209. 2010. 523006.
7. Генік Я.В. Ревіталізація ґрунтового покриву як основа відновлення ландшафту. Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. праць. Львів. РВВ НЛТУ України. 2013. Вип.8 С. 93-98.
8. Чипиляк Т.Ф. Перспективи інтродукції видів та культиварів лілійнику (*Heimerocallis* L.) в умовах степового Придніпров'я. Інтродукція рослин. 2005. № 1. С. 65-70.
9. Пельтихина Р.И., Крохмаль И.И. Интодукция видов и сортов рода *Heimerocallis* L. (*Heimerocallidaceae* R. Br.) в Донбассе и перспективы их использования в декоративном садоводстве. Донецк: Норд-Пресс, 2005. 236 с.
10. Аксенов Е.С. Аксенова Н.А. Декоративные растения. Т. 2 (Травянистые растения). АБФ.АВФ., 1997. 608 с.

11. Вайнагий И.В. О методике изучения семенной продуктивности растений. *Ботанический журнал*. 1984. Т.59, № 6. С. 826-831.

12. Лаптев О.О. Інтродукція та акліматизація рослин з основами озеленення. Київ, 2001. 127 с.

13. Ішук Л.П., Олешко О.Г., Черняк В. М. Квітникарство. 2014. С. 56-57.

Список використаної літератури у транслітерації / References

1. Krokhmal I.V. (2015). Introduktsiia vydiv i sortiv rodu *Hemerocallis* L. u Donbas ta perspektyvy yikh vykorystannia u dekoratyvnomu sadivnytstvi [*Introduction of species and varieties of the genus Hemerocallis L. in Donbass and prospects for their use in ornamental horticulture*]. Thesis abstract. Yalta [in Ukrainian].

2. Mazur O.V. (2019). Otsinka sortozrazkivsoi za kompleksom tsinnykh hospodarskykh oznak [*Estimation of varieties for a set of valuable economic characteristics*]. *Zbirnyk naukovykh prats VNAU. Silske hospodarstvo ta lisivnytstvo*. – *Collection of scientific works of VNAU. Agriculture and Forestry*. 12. 98-115 [in Ukrainian].

3. Prokopchuk V.M. (2003). Pidsumky pervynnoho introduktsiinoho vyprobuvannia dekoratyvno-tsinnykh vydiv rodyny rannykovykh [*The results of the initial introductory test of the decorative-valuable species of the family of the raccoon*]. *Materialy III Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii molodykh doslynykiv* 26-29 travnia 2003 r. Bila Tserkva. 145-147 [in Ukrainian].

4. Eico Uezu (1998). Effects of *Hemerocallis* on sleep in mice. College of Education, University of the Ryukyus, Okinawa, Japan. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*. V. 52 (2). P. 136-137 [in English].

5. Fu Maorun Mao Linchun (2006). Research of the health efficacy and chemical constituents of daylily (*Hemerocallis fulva* L.). College of Biosystem Engineering and Food Science, Zhejiang University, Hangzhou 310029, China. *Food and Fermentation Industries*. V. 10 [in English].

6. Faizi S., Dar A., Siddiqi H., Naqvi S. (2011). Bioassay-guided isolation of antioxidant agents with analgesic properties from flowers of *Tagetes patula*. *Pharmaceutical Biology*. Vol. 49. № 5. R. 516-525. Doi: 10.3109 / 13880209. 2010. 523006 [in English].

7. Henyk Ya.V. (2013). Revitalizatsiia gruntovoho pokryvu yak osnova vidnovlennia landshaftu [*Soil cover revitalization as a basis for landscape restoration*]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy - Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*. Lviv. RVV NLTU Ukrainy. Issue. 8. 93-98 [in Ukrainian].

8. Chypyliak T.F. (2005). Perspektyvy introduktsii vydiv ta kultyvariv liliinyku (*Hemerocallis* L.) v umovakh stepovoho Prydniprovia [*Prospects of introducing species and cultivars of lily-of-the-valley (Hemerocallis L.) in the conditions of the steppe Dnieper*]. *Introduktsiia roslyn - Introduction of plants*. № 1. S. 65-70 [in Ukrainian].

9. Peltykhyna R.Y., Krokhmal Y.Y. (2005). Yntoduktsyia vydiv y sortov roda *Hemerocallis* L. (*Hemerocallidaceae* R. Br.) v Donbasse y perspektyvy ykh yspolzovanyia v dekorativnom sadovodstve [*Introduction of species and varieties of the genus Hemerocallis L. (Hemerocallidaceae R. Br.) in Donbass and prospects for their use in ornamental horticulture*]. Donetsk: Nord-Press. [in Ukrainian].
10. Aksenov E.S. Aksenova N.A. (1997). Dekorativnyie rasteniya. [*Ornamental plants*]. Vol. 2. Travyanistyie rasteniya [*Herbaceous plants*]. ABF.AVF. [in Russian].
11. Vainahyi Y.V. (1984). O metodyke yzuchenyia semennoi produktyvnosti rastenyi [*About the technique of studying seed productivity of plants*]. Botanycheskyi zhurnal - *Botanical Journal*. Vols. 59. № 6. 826-831 [in Russian].
12. Laptiev O.O. (2001). Introduktsiia ta aklimatyzatsiia roslyn z osnovamy ozelenennia [*Introduction and acclimatization of plants with the basics of landscaping*] Kyiv: Fitosotsiotsentr [in Ukrainian].
13. Ishchuk L.P., Oleshko O.H., Cherniak V. M. (2014). Kvitnykarstvo [*Floriculture*]. 56-57. [in Ukrainian].

АННОТАЦИЯ
ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В ОЗЕЛЕНЕНИИ ПАРКОВОЙ
ЗОНЫ ВИННИЦКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО
УНИВЕРСИТЕТА ДЕКОРАТИВНЫХ РАСТЕНИЙ РОДА
HEMEROCALLIS L.

Перспективной задачей зеленого строительства является пополнение количественно-видового состава декоративных растений с целью благоустройства ботанических садов и парков, которые являются залогом современного городского озеленения. Изучено современное состояние направлений использования декоративно-ценных растений рода *Hemerocallis* L. в зоне Подолья для определения их перспективности в целях благоустройства парковой зоны Винницкого национального аграрного университета. Расширение коллекции однолетних цветочных растений в зеленом строительстве благодаря сохранению их генофонда позволит исследовать отбор интродуцированных видов, сортов и гибридов, приспособленных к условиям зоны выращивания с разработкой современных принципов их использования в озеленении. По результатам исследований существующих и интродуцированных растений лилейника гибридного состава (*Hemerocallis hybrida hort.*) в Винницкую область, предложено использование в озеленении сорта и гибриды данных растений, характеризующихся высокими критериями по комплексу морфологических и хозяйственно-биологических признаков. Изучены наиболее перспективные сорта зарубежной селекции для создания коллекции лилейников на базе архитектурно-экспозиционного участка кафедры лесного, садово-паркового хозяйства, садоводства и виноградарства факультета агрономии и лесоводства. Сводные рекомендации по использованию перспективных культиваров лилейников зарубежной селекции в

зеленом строительстве с учетом их биологических и эколого-морфологических особенностей. Доказано, что изучение сортового разнообразия лилейника гибридного позволяет значительно расширить знания об их адаптационных свойствах и применение в различных направлениях цветоводства зоны Подолья, а также в селекционной работе. Определено, что с научно-практической точки зрения исследуемый коллекционный фонд является перспективным для создания клумб, рабаток, групп на фоне газона, миксбордеров и является прекрасным материалом для создания садовых композиций. Доказано, что расширение вариантов современных декоративных композиций с их участием предоставит парковой зоне Винницкого НАУ более эффективного вида.

Ключевые слова: *Heemerocallis* L., сорт, гибрид, озеленение, интродукция, варианты использования.

Табл. 3. Лит. 13.

ANNOTATION

PROSPECTS FOR THE USE OF DECORATIVE PLANTS OF THE GENUS *HEMEROCALLIS* L. IN LANDSCAPING THE PARK AREA OF THE VINNYTSIA NATIONAL AGRARIAN UNIVERSITY

A promising task of landscaping is to replenish the quantitative species composition of ornamental plants in order to improve the botanical gardens and parks because they are of the key importance to modern urban greening. The current state of the directions of the use of ornamental and valuable plants of the genus *Heemerocallis* L. in the Podillia region has been studied to determine their prospects for the improvement of the park zone of the Vinnytsia National Agrarian University.

Expanding the collection of annual flowering plants in green construction by preserving their gene pool will allow us to explore the selection of introduced species, varieties and hybrids adapted to the conditions of the growing zone with the development of modern principles of their use in landscaping according to the results of studies of existing and introduced plants of hybrid daylily (*Heemerocallis hybrida* hort.)

It is proposed to use planting varieties and hybrids of these plants in Vinnytsia region, they are characterized by high criteria of morphological, economic and biological features. The most promising varieties of foreign selection have been studied to create a collection of daylilies on the basis of the architectural and exposition section of the Department of Forestry, Landscape and Gardening, Horticulture and Viticulture of the Faculty of Agronomy and Forestry. The recommendations on the use of promising cultivars of lilies of foreign selection in green construction are summarized, taking into account their biological, ecological and morphological features.

It is researched that the study of varietal variety of lilies hybrid allows to significantly expand the knowledge about their adaptive properties and use in different directions of flowering of the Podillia area, as well as in selection work. It

is determined that, from a scientific and practical point of view, the studied collection fund is promising for creating flower beds, ridges, lawn groups, mixborders and is a great material for creating garden compositions. It is proved that the expansion of variants of modern decorative compositions with their participation will give the Vinnytsia NAU park zone a more spectacular view.

Key words: *Hemerocallis L., variety, hybrid, landscaping, introduction, use cases.*

Tabl. 3. Lit. 13.

Інформація про автора

Панцирева Ганна Віталіївна – кандидат с.-г. наук, старший викладач кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства Вінницького національного аграрного університету (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна 3).

Панцырева Анна Витальевна – кандидат с.-х. наук, старший преподаватель кафедры лесового, садово-паркового хозяйства, садоводства и виноградарства Винницкого национального аграрного университета (21008, г. Винница, ул. Солнечная 3, e-mail: apantsyрева@ukr.net).

Pantsyрева Hanna – Candidate of Agricultural Sciences, Senior Lecturer of the Department of Landscape Management, Forestry, Horticulture and Viniculture of Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna Str. 3).